

YHTEENVETO ASIAN KÄSITTELYSTÄ

Lähtettäjä: Sihteeristö

Vastaanottaja: Työryhmä 8: puolustus

Asia: Yhteenveto 29. lokakuuta 2002 pidetystä kokouksesta

Yhteenveto asian käsittelystä

1. Keskustelu ETPP:n laajuudesta

[Huom: tätä kohtaa koskeva yhteenveto sisältää keskustelun jatkon työryhmän seuraavasta, 4. marraskuuta pidetystä kokouksesta]

- Puheenjohtaja aloitti keskustelun viittaamalla muuttuvaan turvallisuusympäristöön ja tarpeeseen pohtia sitä, miten se vaikuttaa ETPP:n laajuuteen, ja etenkin sitä, olisiko nykyisiä Petersbergin tehtäviä muutettava. Arkaluontoista kysymystä yhteisestä puolustuksesta olisi myös tarkasteltava lisää. Puheenjohtaja ehdotti, että keskustelu pohjautuisi kaikille työryhmän jäsenille toimitetussa alustusasiakirjassa (työskentelyasiakirja 10) oleviin kysymyksiin.
- Jotkut puhujat korostivat uusia uhkatekijöitä, etenkin terrorismin uhkaa Yhdysvaltoja 11.9.2001 kohdanneiden iskujen jälkeen. Joidenkin mielestä tilanne johtaa uusien voimavarojen kehittämiseen esimerkiksi tiedustelutietojen vaihdon alalla. Jotkut olivat Petersbergin tehtävistä sitä mieltä, että niitä ei tarvitse muuttaa ja että ne ovat jo entisellään riittävän joustavia. Toisten mielestä niitä tulisi muokata/uudenaikaistaa muuttuvien uhkien huomioimiseksi; tavoitteina mainittiin vakautus ja "defence outreach" eli puolustukseen liittyvä yhteistyö (koulutus jne.). Kuitenkin monet niistä, jotka toivoivat tehtävien muuttamista, ajoivat myös tietyn tulkinnallisen joustavuuden säilyttämistä, ja monet kannattivat sitä, että tulevaan perussopimukseen otettava sanamuoto olisi "avoin".
- Monet työryhmän jäsenet olivat sitä mieltä, että uuteen perussopimukseen tulisi sisällyttää määräyksiä, joiden nojalla ETPP:n voimavarat voitaisiin siirtää jäsenvaltioiden käyttöön siinä tapauksessa, että niiden käyttöä edellytetään EU:ssa, etenkin pelastuspalvelun alalla.

- Yhteisvastuullisuuteen perustuvaa sitoumusta koskevat mielipiteet jakautuivat työryhmässä selkeästi. Useat ehdottivat, että jonkinlainen sitoumus olisi hyödyllinen, sillä perussopimuksin sisältää yleisiä yhteisvastuullisuuteen perustuvia sitoumuksia. Jotkut totesivat, että kaikki jäsenvaltiot eivät voi allekirjoittaa tällaista sitoumusta ja että siihen olisi siksi sisällyttävä joko opt-in- tai opt-out -määräys. Jotkut ehdottivat, että tällainen järjestely olisi osittain riippuvainen WEU:n yhteisten puolustustakuiden tulevaisuudesta (V artikla). Toiset ilmoittivat, etteivät ne halua minkäänlaista yhteistä sitoumusta. Joidenkin mielestä se olisi poliittisesti mahdoton hyväksyä; toiset pitivät parempana, ettei sopimukseen sisällytetä mitään sellaista, joka voisi haitata esimerkiksi Naton piirissä olemassa olevia sitoumuksia. Yksi puhujista katsoi, että kaikkien sotilaallisten toimien olisi perustuttava YK:n tehtäväksiantoon. Monet puhujat kysyivät, miksi perustuslaillista sopimusta koskevan luonnoksen II osassa on erillinen puolustusta koskeva otsake, sillä ETPP on erottamaton osa YUTP:tä eikä sitä pidä erottaa siitä.
- Oltiin yleisesti sitä mieltä, että uudet uhkatekijät muodostavat erityisen haasteen ja tarvitaan koordinoitu vastareaktio, johon kuuluu laaja joukko erilaisia välineitä. Tarvitaan myös perinteisistä voimavaroista poikkeavia keinoja (esimerkiksi santarmilaitoksen tapaisia sotilaallisia voimia) sekä muita kolmanteen pilariin kuuluvia välineitä.
- Puheenjohtaja totesi lopuksi, että vallitsee yleinen yhteisymmärrys tarpeesta tunnistaa uudet turvallisuutta uhkaavat tekijät ja torjua ne. Siinä missä jotkut ryhmän jäsenistä olivat varovaisia sen suhteen, miten näihin uukiin olisi reagoitava, toiset katsoivat, että ne olisi otettava huomioon Petersbergin tehtäviä uudistettaessa. Työryhmä oli valmis tarkastelemaan edelleen ETPP:n rakenteiden hyödyntämistä siinä tapauksessa, että EU:ssa tehdään terroristi-isku. Mielipiteet jakautuivat selkeästi yhteisvastuullisuuteen perustuvan sitoumuksen osalta. Puheenjohtaja muistutti myös, että kysymys korkean edustajan tehtävästä kaipaa lisäpohdintaa, samoin kuin kysymys mahdollisesta puolustusasioista vastaavasta kakkosmiehestä.

2. Naton pääsihteerin lordi George Robertsonin kuuleminen ja sitä seurannut keskustelu

- Lordi Robertson kuvaili uhkatekijöiden muuttuvaan luonteeseen liittyvää Naton viimeaikaista kehitystä, johon kuuluu myös Naton huomattava laajentuminen. Hän korosti EU:n ja Naton yhteistyön merkitystä. Lordi Robertson piti valitettavana sitä, että ei vielä ole päästy toteuttamaan yhteistyön viimeistä vaihetta ("Berliini plus" -järjestelyt). Nato kannattaa täysin ETPP-aloitetta, mutta on tärkeää, että EU välttää sellaisten odotusten luomista, joita se ei voi tosiasiallisesti täyttää. Päähuomion on kohdistuttava riittävien voimavarojen kehittämiseen.
- Lordi Robertsonin mukaan EU:n ja Naton yhteistyö toimii käytännössä paremmin kuin teoriassa, kuten viimeaikainen yhteistyö entisessä Jugoslavian tasavallassa Makedoniassa on osoittanut. Mutta kumpikaan osapuoli ei voi pitää ad hoc -ratkaisuja yhteistyön perustana. Lyhytaikaiset järjestelyt, joita jotkut kannattivat operaatio Ketun (Amber Fox) siirtämiseksi EU:n alaisuuteen, eivät ole lopullinen vastaus.

- Yleensä ottaen yleisö odottaa pitkälle menevää EU:n ja Naton välistä yhteistyötä. Kilpailu on voimavaroja tuhlaavaa ja tarpeetonta. Tästä syystä EU:n ei ole syytä yrittää luoda Naton kanssa päällekkäisiä suunnitteluvoimavaroja, vaan sen olisi pikemminkin keskityttävä lisävoimavarojen takaamiseen.
- Keskustelussa tuli esiin kysymys EU:n ja Naton yhteisestä puolustuksesta. Monet kysyivät Naton ja Venäjän välisten suhteiden tulevaisuudesta sekä rauhankumppanuusaloitteesta. Otettiin myös esiin kysymys Naton uudesta nopean toiminnan joukkoja koskevasta aloitteesta. Jotkut työryhmän jäsenet toivat esiin EU:n ja USA:n välisen teknologisen kuilun. Lordi Robertson painotti, että Euroopan yhteistä puolustusta koskevat lähinnä Nato-sopimuksen V artiklan takeet. Petersbergin tehtävien tavoitteet ja ajatus Naton nopean toiminnan joukoista ovat toisiaan täydentäviä mutta erilaisia, vaikka kyseessä ovatkin samat Naton eurooppalaisten jäsenten voimavarat. Mitä teknologiakuiluun tulee, Euroopalla on kolmenlaisia vaikeuksia: riittämätön rahoitus, eräiden perusvoimavarojen puute sekä USA:n strategioiden uudelleenpohdinta. Terrorismin torjunta edellyttää huipputekniikka käyttäviä sotilaita ("smart soldiers"), älyä ja turvautumista myös siviilien osaamiseen. Eurooppa on heikossa asemassa siksi, että vain 3 % sen sinänsä suuresta miesvahvuudesta on helposti käytettävissä kriisin sattuessa.

3. Muut asiat

Puheenjohtaja ilmoitti, että työryhmän seuraava kokous pidettäisiin 4.11. ja silloin käsiteltäisiin joustavuutta ja monimuotoisuutta. Ranskan entinen puolustusministeri Alain Richard on kutsuttu keskustelun alustajaksi.